

Бараньо

Василь Горбатюк

Наш город лежить понад дорогою, і мені частенько доводиться виганяти з нього сусідських гусей. Вранці їх на берег спроваджують, а ввечері, коли вертаються додому самі, — так і норовлять ускочити попід огорожу на грядки.

А це якось восени повертаюся зі школи, тільки підійшов до хати, глядь — у городі пасеться не гуска, а цілий баран. Там у нас латочка трави для корови посіяна, то він забрався аж на середину і наминає... Ах ти ж капосник!..

Кинув я портфеля з книжками і вхопив коромисло, що стояло біля порога.

— А-а, — кричу, — зараз я тобі врїжу!..

Плутаючись ногами у високій траві, женуся з коромислом просто до барана. Він підвів голову, стріпнув вухами, повернувся і спроквола побрів до загорожі.

— Ні, не втечеш!

— Стій! — раптом чую позад себе. — Стій, Сергійку, не чіпай його!

Це тато. Я розгублено спиняюся: чого він? Боїться, щоб баран не буцнув мене? Ого, та я ж із коромислом!

— Ти що, не бачиш, який він?—гукає тато, підбігаючи.

Я глянув на барана, що спинився коло огорожі, не зводячи з нас очей. Звичайний баран. З хвостом, з рогами. Брудний трохи... Правда, тільки тепер я розгледів, що це не баран, а просто баранчик. Баранець.

— Він же траву випасає, — обурився я. — Ви ж самі казали, щоб виганяти...

— Ти ще й коромисло вхопив! — сердито кидає тато. — Як скубне трохи трави, то вже тобі й шкода?

Тато, наставивши вперед долоню, почав обережно підступати до баранця.

— Базь-базь-базь...— примовляв лагідно. — Не бійся, дурненький. Базь-базь-базь...

Баранець стояв насторожений, не зводив з тата очей, боязко посапуючи роздутими ніздрями. І тут я помітив, що він стоїть лише на трьох ногах. На задній лівій нозі, яку він трохи підняв, нижче стегна червоніла кров. Он воно що!.. Поранений він. Мабуть, за дріт десь зачепився.

Мені стало жаль баранця і соромно, що я зразу вхопився за важке коромисло.

Тим часом тато підступив до баранця. Той увесь затремтів, зігнув голову, наставив свої молоденькі, ще не дуже закручені ріжки і грізно тупнув передньою ногою. Ту ж мить татко обома руками обхопив його попід живіт, підняв угору і засміявся:

— То ти ще й лякаєш!..

Баранчик запручався, жалібно бекнув. Тато, все ще посміхаючись, поніс його поперед себе на подвір'я.

Я й собі пішов слідом, волочачи оте злочасне коромисло. А тато відчинив хвіртку до хліва, де ми завжди тримали теля, і впустив туди баранця.

Незабаром він приніс із хати пляшечку зеленки і клапоть вати.

— Ходімо, потримаєш, — покликав мене.

Баранець зустрів нас сторожким поглядом з-під навислої над очима вовни. Тато намотав на патичок вати, полляв її зеленкою і підступив до баранчика, що втиснувся в куток.

— Дурненький, — засміявся тато. — Ми ж тебе лікувати будемо.

Я взяв баранця руками за спину — м'яку, вовнисту, а тато присів коло його ноги. Але баранчик і не виривався від нас — стояв незрушно, тільки злегка посмикував ногою і жалібно постогнував.

— Тихо, тихо, Бараню, — заспокоював його тато і обережно змащував рану квачиком. — Поболить трохи, зате скоро загоїться. Стій, Бараню, стій... Голодний ти, певно? Зараз поїси...

Я метнувся на погрібник, приніс два буряки і тертку, поставив на підлогу велику бляшанку з-під оселедців — у ній давали курям їсти — і почав готувати баранчику обід. Терті буряки, перемішані з висівками, і корова, і теля завжди їдять охоче.

Баранець не зводив з мене очей, та коли я поставив перед ним бляшанку, лише покрутив головою, ніби відганяв мух.

— Чого ти, Бараню? їж, — припрошував я.

— Боїться, — сказав тато. — Давай вийдемо, нехай поїсть.

Не хотілося йти від баранця, але тут покликала нас мама:

— Ідіть обідати, годі з бараном возитися!

— Не з бараном, а з Бараньом, — виправив я маму. Але їсти таки пішов.

Коли ж повернувся до баранця, бляшанка стояла перед ним порожня, чиста, і тільки на писочку застряли в шерстинках дрібненькі шматочки висівок.

Бараньо лишився жити у нас. Вранці він мене будив: ото сплю-сплю, аж чую — ме-е-е.... Зголоднів, бідний, просить їсти. Раніше я любив поніжитися в теплій постелі, а тепер миттю зривався і біг у комору, де ще звечора залишав наготовлені бурячки або сінце — сніданок Бараньові. А вдень тільки зі школи прийду — насамперед у хлів: як він там? Чекає вже, тупотить ратицями в підлогу, а побачивши мене, підбігає і руку обнюхує: чи нема чого смачненького?

Поки Бараньо їсть, роги його, чудернацько закручені, розглядаю, а наїється — граємося з ним: лобом в лоб стукаємося. Дружок, собака наш, аж вищить на ланцюгу — так до нас проситься.

У своєму класі я хлопцям похвалився, що Бараня гарного маю. Усім зразу ж захотілося подивитися на нього. Прийшли, стали на порозі хліва. Бараньо злякався і затиснувся в куток, як колись від нас із татом.

— Ха-ха, він боягуз у тебе, — почав сміятися Митько. Він хлопець заздрісний і любить гудити те, чого в нього нема.

— І зовсім не боягуз, — заступився я за баранця. — Просто вас багато, а він нікого не знає...

— Такі роги, а боїться, як заєць, — не вгамовувався Митько.

— А спробуй, спробуй підійти, — кажу йому. — Побачиш, як буцне.

— Пхе, — скривився Митько. — Де він там буцне!

— Ану підійди, підійди, — почали під'юджувати й хлопці.

Митько пригнувся, руки виставив уперед, ніби збирався побороти баранця. Підступав до нього поволі, хихикаючи.

Бараньо стояв у кутку, стояв, дивився на Митька, а потім ногою — туп! Та рогами як мотне!..

— Ой-йой! — злякався Митько. І відскочив назад.

Усі так і попадали зо сміху. А я ладен був розцілувати баранця — ну й молодець, ну й провчив задаваку!..

Митько розсердився і вискочив надвір.

— А я піду і заявлю! — каже.

— Про що заявиш? — здивувалися хлопці.

— У сільраду заявлю, що ви з батьком...— він ехидно ошкірився, — що ви з батьком у колгоспі барана вкрали. Ага!

— Я не крав барана! — обурила мене його заява. — Він сам На город забіг!..

Пішли хлопці. Насилу я дочекався вечора, поки тато з поля повернувся. Так і так, кажу, Митько заявив, що ми Бараня в колгоспі вкрали.

— Багато він знає, твій Митько! — розсердився татко. — Я ще на другий день сказав про баранця завідувачу фермою. Так що не сьогодні-завтра його заберуть до отари. Одужав уже.

Від цих слів я і про Митька забув. "Заберуть, заберуть..." — краялося серце.

Тепер я щоразу йшов зі школи із острахом у серці. Ану ж як у хліві вже порожньо? Та Бараньо, як і раніше, зустрічав мене своїм привітним і вимогливим "бе-е". Ніхто не з'являвся за баранцем.

Уже й мама почала допитуватись у тата:

— Може, ти не сказав?

— Як же не сказав! І раз казав, і другий. Завфермою, як взнав, що він поранений, каже: "Нехай трохи підлікується".

І я подумки дякував завфермою, дядькові Павлові, що він не поспішав забирати баранця.

А ще я мріяв, щоб дядько Павло про нашого Бараня забув зовсім.

Того дня додому я біг радісний, щасливий. Бо уроки вже скінчились — раз. Бо випав перший сніг — вже он скільки напало, а це ж і на санчатах, і на лижах, і просто на підошвах ковзайся скільки хочеш — це два. І зараз я буду знову годувати буряками Бараня — три.

Що духу розігнавшись, я проїхав на черевиках по вже вкоченій машинами і вковзаній саньми дорозі. Потім знову — шух з горбка. Ого як понесло мене — ледве втримався на ногах!

Так я і влетів, ковзаючись, у нашу вулицю. І тут мене мовби в груди хто вдарив: біля наших воріт стояли коні, запряжені в сани. "За Бараньом!" — догадався я.

Мало не падаючи на слизькому, я побіг до нашого двору.

На подвір'ї заливався гавкотом, шарпався на ланцюгу Дружок. Біля відчиненого хліва, де жив Бараньо, стояв дядько Микола, що працював коло овець.

"Все, забирають!" Мені аж подих перехопило.

Ледве не плачучи, я зайшов у двір. З хліва вийшов тато і завфермою дядько Павло.

— А, ось і Сергійко, — побачив мене завфермою. — Ну, молодець, виходив ти баранця. Від рани майже й сліду нема.

А я не чув його й не бачив. Губи в мене тремтіли, хоч я старався прикусити їх. Це ж мого Бараня зараз...

— Що ж, спасибі тобі, Сергійку, — поклав завфермою руку на моє плече. — Гарно баранець у тебе підріс. Влітку багато вовни з нього настрижем!.. — І все ще тримаючи руку на моєму плечі, повернувся до тата. — Гаразд, нехай залишається, як ви так просите. Бачу, йому добре тут. Ну що, Сергійку, доглядатимеш його й далі? — нагнувся він до мене.

Я подумав, що мені це все причулося! Глянув на татка.

— Не турбуйтеся, все буде добре, — кивнув він.

Значить, правда! Бараньо лишається!

— Догляну, дядьку Павле, обов'язково догляну! — радо запевнив я і чкурнув повз нього у хлів.

Бараньо побачив мене, підбіг і уткнувся мордочкою мені в коліна.